

קטאר וארה"ב, מצרים ואיראן: מפת האינטרסים האזורית של המלחמה בעזה

written by אלי קלוטשטיין | 26.02.2025

מלחמות מנצחים בשדה הקרב, גורסת האמרה הנושנה, אך רוב הקרבות כיום מתנהלים במקביל גם בכמה ממדים נוספים, שאינם צבאיים אך הם מכריעים לא פחות: חדרי הדיונים, בתי המשפט, קמפוסים אקדמיים ועוד. בעידן המודרני העוצמה הצבאית היא גורם מכריע וחשוב, אך לצידה השחקנים מחזיקים בידיהם כלים נוספים, מורכבים ועוצמתיים, כדי להיאבק ביריביהם. העיקרון הזה מתבטא באופן מובהק במלחמות הא-סימטריות שמאפיינות רבות מהמערכות העולמיות בשנים האחרונות: יריב חלש, בעל אמצעים צבאיים דלים יחסית, מצליח לרתק אויב הרבה יותר חזק למלחמת התשה שעלולה להימשך תקופה ארוכה, ואפילו להסתיים בניצחונו של הצד החלש. כך למשל, ישראל נסוגה מלבנון, מעזה ומסיני אף שלא הייתה חלשה מיריביה, ובשדה הקרב הפיזי ידה הייתה על העליונה. ובכל זאת, חיבור של נסיבות וגורמים אילץ אותה לסגת משטחים שכבשה.

מזווית המבט הזאת צריך לראות גם את המלחמה בין ישראל לחמאס ברצועת עזה. איש אינו מפקפק בכך שכוחו הצבאי של צה"ל עולה עשרות מונים על הפלגים הפלסטיניים. ובכל זאת, במשך כ-500 ימי מלחמה צה"ל לא הצליח להכריע את חמאס, ולא עמד ביתר יעדי המלחמה. גם המלחמה בעזה היא מארג סבוך של אינטרסים, שחקנים מרובים ואתגרים מדיניים, משפטיים ותודעתיים, שבסופו של יום משפיעים גם על הנעשה בשדה הקרב. מי השחקנים שמתמודדים בזירה הזאת, ומה האינטרס של כל אחד מהם? ושאלה נוספת, מעניינת אף יותר: אילו מנופי לחץ משמשים כל אחד מהם בבואו להתמודד נגד יריביו?

מלבד ישראל וחמאס, הלוחמים זה בזה ישירות, בוחשות ברצועה גם ארה"ב, קטאר, מצרים, איראן ואפילו הרשות הפלסטינית, כל אחת בדרגת מעורבות שונה. שחקניות שנוכחותן מורגשת פחות הן מדינות אירופה, ערב הסעודית, ירדן, רוסיה ואפילו טורקיה ^[1] מדינה שחותרת לאחרונה תחת האינטרסים הישראליים, תומכת ב"התנגדות" הפלסטינית, ומעניקה מחסה לחמאס וראשיו. לכל המדינות והגופים שמעורבים במלחמה בעזה יש אינטרסים ייחודיים, וחשוב להכיר אותם ולהבין מדוע הם "משתתפים במשחק", לפני שנסקור את מנופי הלחץ שברשותם.

ישראל

צה"ל נכנס למלחמה הנוכחית בלית ברירה ומתוך עמדה פגיעה, אחרי שהופתע והוכה קשות ב-7 באוקטובר. ובכל זאת, הוא הוכיח את עליונותו על יריביו בכל הזירות, ובפרט הסב אבדות קשות לחמאס בעזה, נטרל את האיום הנשקף ממנו לעורף וחסל את מרבית הנהגתו. ואולם גם כעת, כשנה וארבעה חודשים לאחר פרוץ המלחמה, ישראל עדיין מבקשת לשנות את המציאות בעזה,

לפרוץ את פרדיגמת פתרון שתי המדינות, ולנטרל את האפשרות שחמאס יחזור לשלטון בעזה ויוכל לאיים עליה עצמה.

בידיה של ישראל כמה מנופי לחץ שהיא יכולה להפעיל על ארגון הטרור העזתי כדי לדחוק אותו לפינה ולהביא לתבוסתו, סילוקו מהשלטון או גירושו מהרצועה. הכלי העוצמתי ביותר, למרות הכול, הוא עדיין הלחץ הצבאי. לצד האבדות שצה"ל מסב לחמאס בשדה הקרב, פעילותו ברצועה מייצרת גם לחץ שאינו צבאי: השפעה פסיכולוגית ופיזית על תושבי הרצועה. מאות אלפים ספגו אבדות בנפש וברכוש, איבדו את בתיהם, גורשו ונאלצו לחיות חודשים ארוכים בתנאים קשים כפליטים. המשך הפעילות של צה"ל בגזרות שונות של הרצועה, תוך שהוא מניע אוכלוסייה ממקום אחד לשני, הוא מנוף לחץ חשוב על חמאס ² שמאבד את התמיכה של תושבי עזה ככל שחולף הזמן.

במקביל, עומדים לרשות ישראל גם מנופים אחרים: בזירה המדינית, למשל, ישראל משתמשת בדיונים על "היום שאחרי" והמצב בעזה בתום המלחמה כדי להפעיל לחץ נוסף על חמאס להתגמש בעמדותיו. הצעתו של הנשיא טראמפ, בהקשר זה, עשויה להיות מנוף משמעותי בידי ישראל, גם אם לפי שעה היא לא קידמה אותה באופן מעשי.

בנוסף, ישראל יכולה להשתמש בקלף ההומניטרי כדי לממש את יעדיה. אם בתקופת ממשל ביידן הקלף הזה נוטרל בידי האמריקנים, ייתכן שממשל טראמפ יאפשר לישראל להשתמש בו יותר; בתקשורת נרמז כבר שהנשיא החדש ימעט ללחוץ על ישראל בסוגיה זו. לפיכך, איומים לצמצם את כמויות המזון שנכנס לרצועה, לנתק את החשמל, למנוע הכנסת קרואנים ועוד, עלולים להשפיע על חמאס הן ברמה המיידית והן בדעת הקהל העזתית. די לראות כיצד נקודה זו הפכה מהותית מבחינת ארגון הטרור, במסגרת הדיונים על יישום השלב הנוכחי בהסכם שחרור החטופים.

היעילות העתידית של מנופי הלחץ הישראליים תלויה מאוד בהמשך התפתחות המערכה ³ האם ישראל תחזור להילחם בחמאס, או דווקא תתקדם לשלב ב' של העסקה, וכיצד הוא יראה. כך למשל, חשוב מאוד לבחון אם ישראל תישאר בציר פילדלפי או תיסוג ממנו, ואם רצועת החיץ ("פרימטר") סביב הרצועה תיוותר על כנה. הפרימטר אמור להגביל במידה ניכרת את יכולת ההיזק של חמאס לישראל בגבול, והשליטה בציר פילדלפי עשויה לאפשר לישראל למנוע את שיקום כוחו של ארגון הטרור. חמאס מוחלש עשוי לגלות עמדות נוחות יותר לישראל בדיונים עתידיים.

לפי שעה, ולפחות עד שתחזור להילחם, ישראל איבדה מנוף לחץ חשוב: ביתור הרצועה וסיפוח ציר נצרים. אחד העונשים הקשים ביותר לבן התרבות הערבית, כך נטען, הוא אובדן אדמתו. אם ישראל תותיר את חייליה רק בציר פילדלפי, ה"תגמול" לחמאס בהקשר זה יהיה מינימלי. ישראל גם לא תוכל לאיים בסיפוח רשמי של השטח. מנגד, ישראל עדיין יכולה לאיים בחידוש הלחימה, שבמסגרתה תכבוש מחדש את האדמות הללו.

לפני יישום העסקה, ביתור הרצועה בפני עצמו היווה מנוף לחץ על חמאס: הוא מנע מהאוכלוסייה האזרחית לעבור מצפון הרצועה לדרומה, ואילץ גם את חמושי חמאס לחפש דרכים עוקפות, כגון המנהרות שעוד נותרו ברשותו. יכולת התנועה חשובה לשיקום של ארגון הטרור, ובידוד כיסי התנגדות קטנים של לוחמיו דחק אותם לפינה, מבלי שיוכלו לקבל סיוע מחמושים באזורים אחרים של עזה. לכך מתווסף הלחץ של האוכלוסייה האזרחית, שרואה את חייה נחרבים מבלי שהיא יכולה אפילו לשלוט בגורלה ולהחליט אם לחזור הביתה, למשל. האיסור הזה גרם לתושבים להפעיל לחץ על חמאס להגמיש את עמדותיו ולאפשר להם תקווה עתידית. אם ישראל תחזור להילחם, חשוב לבנות מחדש את מנוף הלחץ הזה.

ישראל מחזיקה במנופי לחץ גם כלפי שחקנים אחרים בזירה העזתית. החשובה שבהן היא כנראה מצרים² אחת המתווכות העיקריות במגעים העקיפים מול חמאס. לישראל יש כמה אפיקים שהיא יכולה לאיים באמצעותם על המצרים. הראשון הוא באמצעות השפעה על הנעשה ברצועה: אם ישראל "תפוצץ את העסק" ותדחק את העזתים לכיוון גבול סיני, המצרים יחששו מאוד מהאפשרות של חציית עשרות ומאות אלפי פליטים לשטחם. בסקרים שנערכו בקרב הפלסטינים, היו בהם גם כאלה שהביעו נכונות לנסות לפרוץ את הגדר במעשה של ייאוש אפילו אם השוטרים המצרים ינסו לירות עליהם³ תסריט שקהיר מבקשת מאוד להימנע ממנו. די לזכור את הלחץ שאחז במצרים כאשר דובר על מבצע ישראלי ברפיח, כולל איומים מפורשים על עתיד הסכם השלום, כדי להבין את רגישות הסוגיה מבחינתם.

בנוסף, ישראל מאפשרת כיום לקהיר, בנדיבות גדולה למדי, להזרים כוחות לסיני, בניגוד להסכמי השלום, ועד כה המצרים בנו שם תשתית צבאית נרחבת למדי. אפשר להתחיל להתעמת עם המציאות הזו. מנוף אחר הוא כלכלי: אנו מוכרים גז למצרים, שסובלת ממשבר אנרגיה חמור וזקוקה לו מאוד. בקהיר לא ירצו לראות אותו נעלם.

מילה על האמריקנים: היחסים בין ישראל לממשל בידן התאפיינו בעליות ומורדות, וישראל יכולה הייתה להשתמש אז במנוף של איום לצמצם את שיתוף הפעולה עם האמריקנים ביחס לעזה, לחלוק פחות מידע ולפעול מבלי להתחשב באינטרסים של וושינגטון. נדמה שבממשל הנוכחי, שלפחות בינתיים מפגין רמת שיתוף פעולה ותיאום גבוהה במיוחד עם ישראל, היא אינה זקוקה למנופי לחץ מולו. להפך, ישראל צריכה להמשיך להקרין את עוצמתה בעיקר כלפי השחקנים האחרים, ולהוכיח לממשל טראמפ שהיא נכס חשוב לארה"ב, ולפיכך שחקן שראוי לתמוך בו.

חמאס

ארגון הטרור שהקים השייח' אחמד יאסין ב-1987 הוא השחקן החלש ביותר במערכה בעזה, והוא עונה להגדרה של השחקן הנחות במלחמה א-סימטרית. בשלב הנוכחי, אחרי שמרבית הנהגתו חוסלה, מלאי הנשק שלו הידלדל מאוד, פעילים רבים שלו נהרגו והוא איבד הרבה מאוד נכסים, חמאס גם נותר עם פחות מנופי לחץ על ישראל. בה בעת, הוא דבק עדיין בשאיפתו

לשמר את שלטונו ברצועה, ככל שיוכל. ואולם האפשרויות הנוכחיות שלו מול ישראל מוגבלות: אם בעבר היה יכול לאיים עליה בפעולות צבאיות מעבר לגבול, כמו ירי רקטות ללב הארץ או פשיטות על יישובים, כיום היכולות שלו פחתו מאוד. לכל היותר הוא יכול לפגוע בחיילי צה"ל ברצועה במידת האפשר, ולנסות להבעיר את השטח ביהודה ושומרון. הוא עלול גם לנסות לארגן פיגועים מקומיים מלבנון ומהגולן הסורי.

מנוף הלחץ העיקרי של חמאס, אם כן, הוא החטופים שבידיו, ובעיקר אלה שעודם בחיים. החטופים מהווים "קלף ביטוח" שארגון הטרור לא יחוסל לחלוטין בידי ישראל. מסיבה זו, קיים חשש שחמאס לעולם לא ישחרר את כולם, כי מבחינתו פעולה כזו שקולה להתאבדות. החטופים משמשים גם ללחץ פסיכולוגי על החברה הישראלית, שהדילמה סביבם זורעת בה פילוג, פירוד וקיצוב. הפעולות הראוותניות שמבצע חמאס סביב שחרור החטופים נועדו למטרה זו, לצד הצורך להפגין קבל עם ועולם שלמרות הלחץ הצבאי של ישראל הוא עדיין בחיים ² גם אם מוכה וחבול. המשך יישום עסקת שחרור החטופים והפסקת האש הוא אינטרס ברור של חמאס, עד גבול מסוים. חמאס לא צפוי להתגמש בסוגיית המשך שליטתו בעזה. החטופים שיישארו בידיו יהיו מנוף הלחץ שלו נגד הגליית הנהגתו או חיסולה, ונותר לראות כיצד תתמודד ישראל עם המציאות הזאת.

חמאס פעיל גם בזירות אחרות, תוך שימוש ב"עוצמה רכה": הוא מעודד מחאות ברחבי העולם נגד ישראל, ומפעיל את שלוחיו ללוחמה משפטית נגד ישראל וחיילי צה"ל במדינות שונות. כמו כן, חמאס מנצל את מצבו הקשה דווקא כדי להגביר את הלחץ על ישראל מכיוונים אחרים: תמונות ההרס הנרחב והפליטים יוצאות מהרצועה בעידודו, תוך שהוא מנצל את סבל האוכלוסייה כדי להציג עצמו כקורבן וללחוץ על ישראל שתחדל מפעולותיה הצבאיות. לכל הפחות חמאס מעוניין שהיא תיאלץ להכניס עוד ועוד סיוע הומניטרי, שמאפשר לארגון הטרור לבצר את מרותו על האוכלוסייה המקומית ומספק לו כספים נוספים.

מצרים

המלחמה בעזה הכניסה את קהיר לדילמה מוזרה: מצד אחד יש לה אינטרס לשמר את חמאס, אך מצד שני היא רוצה גם להבטיח שקט בעזה. כלומר, היא מעוניינת לשמור את חמאס חי אבל מוחלש. מצרים מחזיקה אולי בקלפים החזקים ביותר מול חמאס, אבל האינטרס שלה לחשוף אותם נמוך. מבחינתה, אם ישראל ועזה מתישות זו את זו אך לא מגיעות להשמדה, הרווח שלה כפול. מצרים זוכרת אומנם את הטראומה של עליית האחים המוסלמים במדינה, ואיננה מעוניינת שחמאס יתעצם מדי ויאיים עליה, אך היא גם זקוקה לארגון הטרור, מכמה סיבות: בימי שגרה הוא שומר על שקט בעזה, ולא מאפשר לתושבים לחצות את הגבול לכיוון סיני. הוא גם אינו מנסה לבצע פיגועי טרור בחצי האי, ופעיליו משלמים כספים לגורמים מצריים באזור פילדלפי כשהם מבריחים סחורות ואנשים.

אבל חמאס משמש את מצרים בעיקר למשחק כיפוף הידיים מול ישראל: קהיר מנסה להציב את

ישראל במקום שבו היא "חייבת" לה, ולשם כך פועלת להרגיע את חמאס בעת הצורך. את החוב הישראלי מצרים פודה באמצעות אישורים להכניס כוחות לסיני, למשל. כך שואפת קהיר למצב את עצמה בעמדה טובה יותר, אם יום אחד תחליט להשתמש בנכסים הצבאיים שהיא צוברת בסיני כדי להפר את הסכם השלום.

נגד חמאס יש למצרים כמה אפשרויות פעולה, אם תבחר להבהיר לו את עמדתה: העיקרית שבהן היא אטימה מוחלטת של גבול הרצועה לסיני, ללא מתן אפשרות לסחורות ואנשים לצאת מעזה או להיכנס אליה. ההברחות והמנהרות בציר פילדלפי הן צינור החמצן האמיתי של הרצועה; אומנם גם דרך המעברים מישראל נכנסות סחורות, ואף כאלה שמשמשות את חמאס לטרור, אבל הן כאין וכאפס לעומת היקפי התעבורה מתחת לגבול המצרי. נוסף על כך, קהיר יכולה לאיים גם בפעילות צבאית אמיתית נגד חמאס. אם המצרים יחליטו להסיר את הכפפות, הם יפעלו בעוצמה מבלי להתחשב במגבלות משפטיות או הומניטריות.

תפקידה האזורי של מצרים משמש בידיה כמנוף נוסף על חמאס. מעמדה כמתווכת מול ישראל מעניק לה עמדה ייחודית מולו, שכן כאמור חמאס יפסיד מאוד מהתמשכות נוספת של המלחמה, שתסב לו עוד הפסדים ותאיים על שרידותו. הדרך היחידה שלו לעצור את המערכה הצבאית של ישראל, בהיעדר שיח ישיר מולה, היא באמצעות תיווך. אם מצרים תחליט שהיא מרימה ידיים ולא משמשת עוד פה לחמאס, ארגון הטרור יישאר רק עם קטאר כמתווכת² וכידוע ישראל חשה אמביוולנטיות גדולה מול האמירות הזו. מצרים עשויה גם למלא תפקיד משמעותי בעזה ב"יום שאחרי" או בהצעת פתרונות לרצועה שאינם מתכתבים עם תוכניתו של הנשיא טראמפ, ומסיבות אלו חמאס אינו רוצה לאבד את התמיכה של קהיר.

למצרים יש מנוף לחץ ייחודי מול האמריקנים, אף שטרם נעשה בו שימוש גלוי: בתגובה לצעדים לא רצויים למצרים, דוגמת יוזמת טראמפ לפינוי עזה, יכולה קהיר לאיים כי תערוק מהסיוע לגוש המערבי אל הגוש העולמי היריב שמובילות רוסיה, סין, איראן וצפון-קוריאה. היא יכולה לאיים גם בביטול הסכם השלום עם ישראל. מדובר באיומים ייחודיים, שכן הם יגבו מחירים כבדים גם מהמצרים, אך כנשק יום הדין הם תסריט אפשרי.

קטאר

את משבצת התיווך תופס כאמור גורם אזורי נוסף: קטאר. האמירות הקטנה נהנית ממעמד ייחודי באזור, שכן יחד עם עומאן היא שותפה לרבים ממאמצי התיווך מול איראן, שלטון טליבאן באפגניסטן ועוד. יתרה מכך, קטאר היא אחת משותפותיה הקרובות של ארה"ב באזור, ומוגדרת בווינגטון "בעלת ברית חשובה שאינה בנאט"ו". קטאר גם מארחת בסיס של פיקוד המרכז האמריקני, שחיילי ארה"ב יכולים לצאת ממנו למשימות מיוחדות. הקטארים שפכו כספים רבים על ארה"ב, כולל מימון לאוניברסיטאות וקרנות מחקר, ובעזרתם הם מקדמים את העוצמה הרכה שלהם ואת תדמיתם בקרב האליטה האמריקנית.

האינטרס של קטאר במשימות התיווך הוא לשמר את הנישה הכמעט-ייחודית הזאת, ודרכה להעצים את עמדתה האזורית ולבסס את חזרתה ל"משפחת העמים הערבית" אחרי שנים של נידוי. התיווך הקטארי מסייע לשליטי האמירות גם לגזור קופון בארה"ב, והוא עשוי לקדם אינטרס חלקי שלה: שימור חמאס בחיים כגורם שבאמצעותו היא יכולה לקדם את השפעתה בזירה הפלסטינית, כך שהישרדותו, לפחות באופן חלקי, משחקת לטובתה. הייחודיות של קטאר היא באוזן הקשבת שהיא מוצאת אצל האמריקנים, שהם למעשה הגורם היחיד שיש לו אפשרות לשים את כל כובד משקלו על ישראל. המערב רואה בקטאר מתווך "ניטרלי" שהוכיח את אמינותו, ויכול לשמש למשימות מיוחדות כגון העברת כספים לעזה. כאמור, שרידותו של חמאס משחקת כאן תפקיד רק אם הוא יכול לחזק את עמדתה של קטאר. לפיכך, האמירות מחזיקה במנופי לחץ גם על הארגון עצמו: קטאר היא אחד הגורמים העיקריים שיכולים להזרים תקציבי ענק לעזה ולחמאס, ואף להעביר חלק ניכר מהכספים דווקא לאוכלוסיית הפקידים האזרחים ברצועה.

דומה למצרים, תפקידה של קטאר כמתווכת נחשב מאוד בעיני חמאס, שאינו רוצה להכעיס אותה. נוסף על כך, לפחות עד התקופה האחרונה נהגה קטאר לארח את ראשי חמאס במלונות פאר בתחומה, והם חבים לה על כך. נוכחות זו גם העניקה לראשי האמירות מנוף ללחוץ ² באופן מילולי ופיזי ³ על הנהגת חמאס לסור למרותה. טרם ברור אם ראשי ארגון הטרור הנותרים עוד מתארחים בקטאר, או שהם עזבו בהתאם לדרישות האמריקניות ועברו לטורקיה. אם אכן הם עזבו את האמירות, קטאר איבדה את מנוף הלחץ המשמעותי שהחזיקה על חמאס.

ארה"ב

האינטרסים של ארה"ב בעזה אינם ישירים, וקשורים בעיקר לראייתה העצמית, לפחות עד לאחרונה, כמנהיגת העולם החופשי וכשוטר של הסדר העולמי. הם נובעים מהברית הקרובה עם ישראל, ומהתפקיד המרכזי שמילאה ארה"ב ביצירת מסגרות ההידברות למציאת פתרון לסכסוך הערבי-ישראלי. בנוסף, יש גורמים בארה"ב שרואים את המלחמה בעזה כחלק ממאבק גלובלי יותר, בין הציר המערבי-ליברלי ובין "ציר הרשע". הפסד ישראלי, במובן זה, יערער את היציבות של אחד המאחזים העיקריים של הציר הליברלי באזור, וארה"ב, מובילת הציר, אינה מעוניינת בכך.

בפועל, למרות הניסיונות הכושלים של ממשל ביידן להתערב ישירות באמצעות מתן סיוע הומניטרי, כגון בפיאסקו של המזח הצף בעזה, מנופי הלחץ האמריקניים הם עקיפים בעיקרם. הם קשורים לרוב למידת החופש שמעניקה ארה"ב לישראל במאמץ הצבאי, להיקף הסיוע ההומניטרי שהיא דורשת ממנה להכניס לעזה, וללחצים שהיא מפעילה עליה לחדול מהלחימה. הלחץ הזה מועצם באמצעות היקף הנשק והתחמושת שמחליטה המעצמה האמריקנית לשחרר לישראל. ארה"ב יכולה גם לנקוט עיצומים על ראשי חמאס, אך לא נראה שיש להם השפעה מרובה מדי על התנהלותו.

ממשל טראמפ החל להשתמש במנוף לחץ מעניין, עם פרסום תוכניתו של הנשיא להגירה מעזה. ממשלים קודמים לא ניסו כלל לפרוץ את המסגרת המדינית שהתקבעה עד כה, בדמות פתרון שתי המדינות. העובדה שהנשיא החדש מאתגר את הפרדיגמה הזאת, תוך איומים לקצץ בסיוע של מצרים וירדן אם לא ישתפו איתו פעולה, משמשת בידיו כמנוף לעיצוב מחדש של המציאות בעזה. לכל הפחות היא גורמת למדינות ערב לצאת מאזור הנחות שלהן ולנסות להגיע למתווים חדשים שיבנו בעזה מציאות עתידית אחרת.

איראן

לטהרן יש אינטרס מסוג שונה. היא מונעת מקנאות קיצונית ודחף להשמיד את ישראל. עם זאת, איראן איננה נוכחת בעזה ולא פועלת בה ישירות, ועיקר הכלים שברשותה הם "קשים" ובוטים יחסית. מנופי הלחץ האיראניים כוללים פעילות קינטית ישירה כלפי ישראל, כמו שתי מתקפות הטילים הישירות, לראשונה אי-פעם, אך גם פעילות טרור נגד יעדים ישראלים ומערביים ברחבי העולם. בנוסף, המצור שהטילה איראן על פתח הים האדום באמצעות השלוחה התימנית שלה, החות'ים, נועד גם הוא לייצר לחץ על ישראל ועל מדינות אחרות לסיים את המלחמה בעזה. ככלל, כל תמיכה איראנית בארגוני טרור סביב ישראל יכולה לשמש להפעלת לחץ צבאי עליה כדי שתחדול מהלחימה בעזה.

אמצעי אחר הוא האיומים להאיץ את תוכנית הגרעין האיראנית. הפעילות המתריסה נגד הקהילה הבינלאומית, בהקשר זה, נתפסה גם היא כאמצעי להפעלת לחץ על מדינות העולם. נוסף על כך, איראן גם משתמשת באמצעים רכים של השפעה על יריביה. כך למשל פורסם כי היא עמדה מאחורי הפגנות אנטי-ישראליות בקמפוסים ברחבי ארה"ב, וארגנה מחאות בבירות העולם כדי ללחוץ על ממשלות שונות לדרוש מישראל לשנות את מדיניותה בעזה.

עת להחליט

במובנים רבים, ישראל מגיעה לצומת הנוכחי כשהיא תלויה בעצמה. למרות מנופי הלחץ הנרחבים עליה יש לה גיבוי נרחב מארה"ב, יכולותיה הצבאיות ותדמיתה שוקמו ² וכל מה שדרוש לה הוא כוח רצון, עמידות, נכונות לספוג אבדות ואמונה בצדקת הדרך. היא אדונית לגורלה בעצמה.

לאף אחד לא קל להילחם ביריב אחר, נחות ככל שיהיה, כשיד אחת קשורה מאחורי גבו. ישראל לא רק מגבילה את עצמה בכללי המשפט הבינלאומי, אלא גם מתמהמהת מלהחליט באיזו דרך לדבוק: האם להמשיך את העסקה לשחרור החטופים, או ללכת בכל הכוח נגד חמאס? האם להכות אותו שוק על ירך, או לעמוד מנגד עד שיתעצם? האם ישראל תקדם את חזון הנשיא טראמפ, או שתבקש פתרון מסוג אחר? כשאין החלטה ברורה, אי אפשר גם לגבש דרך פעולה סדירה ולספק בהירות לדרגי הפעולה בשטח ולמעצבי המדיניות הטקטית. גם ההחלטה ליישם את השלב הראשון בעסקה עלולה לפגוע בשיקום תדמית העוצמה של ישראל עד כה, אולם לפי שעה לא ברור אם כך אכן אירע.

ההנהגה הישראלית נדרשת להתעלות ולגלות החלטיות ונחרצות, לבחור את הדרך הנכונה בראייתה [?] ולדבוק בה. לשם כך היא נבחרה, לא כדי להסס ולמשוך זמן. מנופי הלחץ, משמעותיים ככל שיהיו, אינם צריכים למנוע ממנה לקדם את האינטרס הישראלי. זו לא משימה קלה, אך השנה האחרונה הוכיחה שההנהגה מסוגלת לעמוד בלחצים ולייצר מציאות חדשה. עליה להמשיך לעשות כך גם כעת.

פורסם במקור ראשון, בתאריך 26.02.2025.